

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÖTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban: A kiadóhivatalban; Budapest: Lang Lipót és Schwarz; Haasenstein és Vogler (Janus), Dukes és Mezei, Goldberger A. Bécsben: Haasenstein és Vogler, (Otto Maasz), Schalek Henrik Oppel Alajos, Dukes M.; Frankfurtban: Daube G. L. és Társa; Berlinben: Rudolf Mosse; Bukarestben: Vatzina R. hirdetési irodájában.

103. szám.

BRASSÓ, Kedd, szeptember 8-án.

I-ső évfolyam 1885.

Brassó, 1885. szeptember 7.

A nihilisták Oroszországban és az irredentisták Romániában. Mindkettőnek eszköze a gyilkos, dinamit és tűz. A nihilisták polgári jogokért vetemednek ily eszközökhöz, így akarván kényszeríteni a zsarnok, despotikus uralmat, hogy a népnek szabadságot és alkotmányt adjanak s biztosítsanak, hogy ők is a szabad népek között szabadon vehessenek lélegzetet. A román irredentisták nem szabadságért, nem alkotmányért akarnak küzdeni, hanem hatalom-, pénz-, vagyonért. Az ő vezérő eszméjük nem a szabadság, hanem az, mely vezéreszméje volt még a Bakony minden utonállójának. Rabolni, gyilkolni, az az ő egyedüli céljuk. Bosszút, véres bosszút állani a magyarokon, mert nem engedik, hogy Magyarországból legyen Dákó-Románia.

Egy kiáltványt bocsátottak ki az erdély-részi románokhoz, melyben felhívják őket a tette. A kiáltvány ismeretes; hangja, tartalma visszatartó, undorító. Az egész nem más, mint kvalifikálhatatlan gyűlölet a magyar nemzet ellen s arcátlan, vakmerő megsértése Magyarország koronás királyának. Román egyetemet végzett egyének az irredentisták — úgy mond a „Tribuna“, ő jól ismeri őket, baráti lábon áll velük. Tehát nem a sötétben repülő baglyok, nem a föld alatt láthatatlanul turkáló vakondok, hanem ismert egyének. Nem takarja mély, kifürkészhetetlen titok a garázda bujtatók egyéniségét, tudva vannak s könnyen kitudhatók. Ha a „Tribuna“ ismeri őket, bizonyára ismerni fogja a „Gazeta“ is, és ha e kettő tudja, kétségtelen, hogy Románia kormánya is ismerni fogja őket.

Joggal és méltán várható tehát el, hogy a román kormány hatalma egész erejével bántja el ezen néplázítókat, felkelést szítókat. Az irredentisták kiáltványa lázadásra hívja fel Erdély románjait s megnevezi a módot, az eszközöket is, a melyekkel ez elérhető. „Nem tudjátok ti azt, mily könnyen lehet egy grófnak, egy bárónak vagyonát elhamvasztani; hisz az a vagyonát tőletek rabolta el, hogy azt ellenetek használja, vesztetekre?“

Vajjon mi más ez, mint biztatás a gyűjtogatásra, rablásra, öldöklésre? . . . És a román kormány megengedné, tétlenül nézné, hogy országában létezzék egy párt, melynek jelsza-

va: vér és pénz! — A román kormány, mely most épen alkudozik monarchiánkkal kereskedelmi egyezmény megkötése tárgyában, — nem tudná azt, hogy az egész kontinens hátat fordítana egy államnak, mely megtúr területén ily pártokat, — talán titkon támogatja is? . . .

Ne higgyék a román irredentisták, hogy mi félünk tőlük; nem félünk. Nem lehetetlen ugyan, hogy a fanatikus román nép közül sokan követhetik a kiadott jelszót; valószínű, hogy azok a galád emberek, a kik ily kiáltványt kiadni elég gyalázatosak, gondoskodni fognak az erdélyi román nép állandó felizgatójáról egyes bérenczeik által; bizonyos, hogy már is vannak az országban bérenczeik, különben nem lett volna a kultúregylet központi irodájának címzett levél Brassóban feladható. — Nem félünk ezektől sem. Hiába küldöttek ők gyalázatos, lázító kiáltványokat a kultúregyletnek, hiába küldöttek azt a miniszterelnöknek; azért mi nem ijedünk meg. Arcunkba szökik a vér, az igaz, mert oly szabadság mellett, minőt az erdélyi oláhok itt élveznek, ez hallatlan dolog. El vagyunk készülve mindenre; nem találunk minket a román irredentisták — vagy mondjuk ki nyíltan, nevezzük meg a gyermeket saját nevén: ezen román rablók és gyűjtogatók — készületlenül.

Nem fognak ők kísérletet tenni a nélkül, hogy saját magukat ne döntsék a veszélybe népöket. Ha a román kormány nem ismerné kötelességét velünk szemben, ha nem tudná elfojtani saját országában a mozgalom csiréit, ismeri kötelességét a magyar kormány s tudja, hogy mi a teendő, hogy egy második Hóra vagy Kloska fel ne üthesse fejét.

Ám tessék kísérletet tenni, majd megváltik, ki huzza a rövidebbet: mi-e, vagy ők? Csak akkor fogják érezni a magyar törvény szigorát, a magyar kormány erélyét és hatalmát. — Nem óhajtjuk, hogy bekövetkezzék. Azért ébren leszünk, hogy megakadályozzuk az eszmék terjedését. Vigyázni fogunk, hogy ily iratok az ország határát át ne lépjék, s ha bármi uton becsempésztettek volna, hogy el ne terjedjenek.

Vigyázni fogunk románjainkra, jól szemügyre venni a már eddig ismeretes agitátorokat s átadni fogjuk őket a büntető törvény szigorának abban a perczben, melyben azt

megérdemlik. Nem fogjuk őket ezentul sem bántani, ha ártatlanok, ha békésen élnek, mint eddig sem bántottuk; attól ne tartsanak. Nem leszünk igaztalanok velük szemben soha, mert egyenjogu polgártársainknak ismerjük el őket, a kiket ez ország földjén ép úgy megvéd a törvény, mint minket magyarokat. De vigyázni fogunk az ő itteni s külföldi lapjaikra. Az államügyészek lesz gondja reá, hogy ezentul ne izgathassanak úgy, mint eddig tették. — Feleljen magáért az izgató, majd meglátjuk, tud-e. Csak így lehet elejét venni a vesztes mozgalomnak. Csak bot használ ott, hol már minden jó szó, minden kérés hasztalan.

Azt mondja a Tribuna: „Mi, a mennyire tőlünk kitelik, őket leküzdeni fogjuk és bizonyosan nem a mi hibánk lesz, hogyha utóvégre is ők agyóztessék.“ — Köszönjük mi azt a küzdelmet, melyet a „Tribuna“ akar vivni; de még jobban köszönjük azt, hogy népének már is odavágja: valószínű, hogy ők lesznek a győztesek, — t. i. az irredentisták. A vád első sorban igenis az erdélyi románokat, illetve lapjaikat terheli s fogná terhelni. Ők izgatnak szakadatlanul Magyarországgal szemben, ők készítik elő ezeket a dolgokat ellenünk.

Nem lehet ám úgy kibujni a felelősség terhe alól, mint a „Tribuna“ akar; az nem megy. Ha igazán küzdeni akarna velük, ha csakugyan nem ért egyet ezekkel a vadállatokkal, akkor azt mondotta volna: Barátaink voltak eddig, ezentul elleneink lesztek; ily batatokra nincs szükségünk. S hogy lássa a világ, kik vagytok, ime megnevezlek név szerint! — Ha ezt megteszi vala a „Tribuna“, akkor tisztára van mosva; akkor mondhatja, hogy: küzdeni fogunk ellenük! Így azonban képmutatás az egész; ennél még a „Gazeta“ is okosabb, az egészen hallgat.

A román irredentisták kiáltványának volt némi haszna is. Figyelmesebbek, még éberebbek leszünk ezentul. Nem fogunk többé nevetni s kacagni éhletlenségükön, hanem érdemök szerint elbánni velük.

Azért gondolják meg az erdélyi románok, hogy számukra csak két út van: vagy velünk, vagy ellenünk.

Hogy melyik jobb a kettő közül reájuk nézve — azt döntsék el ők.

A „BRASSÓ“ TÁRCZÁJA.

Mephistopheles a tudomány tőgájában.

(Írta: Radányi József.)

(Folytatás.)

Tegyük első helyre ezen dogmájukat: Az erők egyensulya minden létnek alapföltétele. Semmi erő nem veszhet el, a mi pedig el nem veszhethet (azaz meg nem semmisülhet), az nem is teremtetett.

Szinte megdönthetlennék látszik, de csak látszik, mert tudományos hypothesisokkal alaposan megczafolható. Csupán az erők megsemmisülését kell kimutatni, s azzal együtt megsemmisül a mindenséget örökre fentartó egyensuly fictiója is. E végből azonban szükséges az aethernek és az erőknek fogalmával tisztába jönni, minthogy in ultima analysi ezen fordul meg e téren minden okoskodás.

Azon végtelen finom közeg vagy medium, mely az oly sokáig üresnek vélt világűr kitölti, aethernek nevezetik. Lényegét senki sem ismeri, egészen föltevés (hypothetikus) valami. Atomai a vonzerőnek alávetve nincsenek, mint a testek atomai, és így nincs semmi tömegük, következésképp mérlegelhetlenek, azaz imponderabilis jellegűek, épen mint a semmi. Mivel azonban a természettudósok magukat oly szemrehányásnak ki nem tehetik, hogy a physikába impondera-

bilis dolgot is fölvesznek, azért valami elenyészőleg kicsiny massát még is tulajdonítanak neki, azt hozván fel érvül, miszerint sulya azért nem mutatható ki, mert mindenütt el van terjedve s minden testben feltalálható. Mi tehát az aether? Fényanyag, fél semmi! Ezért dr. Mohr nem is fogadja el. Szerinte a világűr egy mérlegelhető anyag tölti be, melyben ugyanazon elemek léteznek, mint a mi légkörünkben. Az u. n. aether, mondja ő, közép dolog az erő és anyag között, s mivel sem az egyik, sem a másik, hanem egyszerre mindkettő, be nem bizonyítható. Ha má most meggondoljuk, miszerint a világmindenséget mozgó és fentartó főerők, milyenek a fény, melegség, villanyosság, és delejesség, keletkezésükben és hatásaikban egyaránt, az ezen annyira hypothetikus aetherről felállított elméleten alapszanak, lehet-e csodálkozni azon, ha a legkülönbözőbb föltevések vetelkednek egymással, melyek aztán annyiféle tévtanra adnak alkalmat.

Térjünk át az erőkre. Ezek a semmivel egy kategóriába tartoznak, mert absolute anyagtalanok. Mayer szerint az erők között első helyet érdemel a mozgás, mert e nélkül nem keletkezhettek volna a fennebb nevezett erők; de ha már rangozni akarunk, úgy az elsőséget több joggal lehet tulajdonítani a melegségnek, mivel e nélkül, sem a többi erők, sem a mozgás nem jöhetett volna létre. A testek ugyanis

teljes nyugalmi állapotban absolut hidegek, mely állapotot a modern physika a hőmérsék absolut nullapon-jának nevezvén, 273 fok hideget (—273°) tulajdonít neki. Ebben a hidegben a testek mindenikénél beáll a teljes egyensulyállapot, az egész anyagchaosz megmerevül, minden mozdulatlanul marad egy helyben, magok az aether-parányok sem taszítják többé egymást, nincs többé semmi feszerejök; a mint azonban meleget éreznek, mozogni kezdenek, előáll a fesz-erő, s vele az atomok egymás lökdösése, mely annál hevesebb, mennél nagyobb a hő növekedése, s az általa előidézett rezgés (oscillatio.) Az a kérdés most: Ki lehelte a meleget kezdetben az aether-atomokra s hozott ez által mindent mozgásba? Az atheisták egy érzékfeletti lény beavatkozását elfogadni vonakodván, imígy nyilatkoznak: Az anyag örök, az azonban, hogy miért vette fel épen egy bizonyos időben a mozgást, egyelőre belátásuk előtt elzárva marad; hanem a tudományos nyomozás még nem érte végét, és így nem lehetetlen, hogy még az egyes égi testek első származásának időpontján tul történetekre nézve is felvilágosítást nyujtand. Nevezetes vallomás valóban. Miért nem várják be hát ezt a felvilágosítást, s miért tagadnak előre vaktában? S pedig ha bebizonyítható az, hogy jönni fog idő, mikor a feszerek megszűnnek és beáll az u. n. absolut nullapont, úgy világos, hogy többé semmi világtünemény nem lesz lehetséges (követk.)

Belföld.

Képviselői beszámoló. Brassó város s megye egy-egy választókerületének képviselői Zay Adolf s Imrich János f. hó 6-án d. u. 4 órakor tartották beszámoló beszédüket a szász lövöldében. Szidták a kormányt, az természetes. Szász közönség volt ott elég, de sem magyar, sem román egy lélek sem.

A beszámoló után tartott pártgyűlésen következő határozatokat hozták: 1.) A mennyiben a Barezáság négy kerületének választói gyűlékezete a pártszervezet fenntartására a szervező bizottság alapszabályszerű újjáválasztására megy át, kijelenti, hogy a szász néppárt a Barezáságon politikai pártakeziónál a szolidaritás teljes fenntartása mellett jövőre is mindannyian egyéni s egy mindannyiért felelősséget vállal. — 2.) A választók gyűlékezete egyetértőleg a többi szász választókerület politikai meggyőződésével kijelenti: hű odaadásuk a magyar államhoz s loyális jóakaratauk a magyar törzs iránt a helyzetnek teljesen józan megítélésakor fájdalom jövőre is lehetetlenné teszi oly kormány támogatását, mely, mint a jelenlegi, nem alkalmas a magyar államnak tekintélyt, a magyar törzsnek rokonszenvet, a hazának belső békét szerezni, — nem alkalmas tisztelni a törvényt s az állam morális hivatását, — nem alkalmas egészséges gazdasági politikát inagurálni.

A mondott beszédekre s határozatokra még viszszeretünk.

Kiegyezési tárgyalások. Tisza miniszterelnök utolsó bécsi tartozkodása alkalmával azon közös miniszteri értekezletek ideje, amelyeken a delegációk elé terjesztendő javaslatok véglegesen megállapítandók lesznek, szeptember hó utolsó hetére határozatott. A két kormány közti tárgyalások a vám és kereskedelmi szerződés megújítását és az azzal összefüggő törvényjavaslatot illetőleg. November haváig a két pénzügyminiszterium közegei el fogják készíteni azon kimutatásokat, amelyek a quota-arány kiszámításához és megállapításához szükségesek és azokat akkoráig kölcsönösen közlik majd egymással. Az osztrák-magyar vámkonferencia is valószínűleg a legközelebbi hetekben össze fog ülni és pedig első sorban amaz utasítások megállapítása céljából, melyeket a román szerződési tárgyalások tesznek szükségessé.

Külföld.

Spanyol-német konfliktus. Madridban szept. 4-én pénteken este felé a nép közöl számosan a német nagykövetség palotájának rontottak az ablaktáblákat bezúzták és leszakították a német lobogót és czimert azt darabokra tépve. Erre a néptömeg Canovas del Castillo kormányelnök palotája elé vonult és azt követelte, hogy Spanyolország tüstént háborút üzenjen a német birodalomnak. 5-én mintegy hatezren spanyol zászlókat lobogtatva, vonultak az utcákon végig. A katonai kör és az »Athenaeum« palotái előtt »Halál a németeknek!« és »Eljen Spanyolország!« kiáltások hangzottak föl. A német követség katonai őrését megerősítették.

Bizonyosnak mondják, hogy a nemzeti védelem szervezése iránt külön miniszteriumot szándékoznak létesíteni.

A Filippini-szigetéről hivatalos távirat érkezett, mely tudatja, hogy a »San-Quintin« gőzhajó Yapból odaérkezett azzal a hírrel, hogy a »Manila« gőzhajó aug. 24-én este előkészületeket tett a sziget megszállására, midőn egy német ágyunaszad érkezett oda és este 7 órakor partra szállította legénységét. A csónak melyen a legénység partra szállt, föl volt fegyverezve, s a katonák kitűzték a német lobogót és a német birodalom nevében megszállották a szigetet. E tényekkel szemben a spanyol hadihajók parancsnokai tiltakoznak a németek eljárása ellen. E hír Madridban, különösen a katonai körökben nagy fölháborodást szült.

„Jó könyvek.”

Bizonyos tekintetben fiatal ország ez a mi régi hazánk —: kulturája, ez egészen új, s mégis minden más, mint kezdetleges. Hanem azért meglátszik rajta ifjúsága: rapid kellett eleget tenni a kultura követelményeinek, rapid alakultak az új viszonyok, s az történet, a mi a gyorsan növvő ifjunál: magasra nőtt, de keveset erősödött, s nem sokkal lett szélesebb. Mőhön történik mindaz, a mit társadalmunk a művelődés érdekében tesz és türelmetlenkedésében azt követeli az államtól is, hogy hatalmas erejével — mint a csodák idejében — egy tollvonással tegye olyanná az ország viszonyait, hogy a régibb fejlődésű nyugottal versenyt haladhassunk. Mindent egyszerre, s mindent úgy, hogy semmi kívánni való ne legyen hátra: — ez a közvélemény részint öntudatos, részint öntudatlan óhaja. Természetes ez, mint természetes annak a 20 éves ifjunak vágya: átalakítani a világot; de hát a mi természetes, az nem mindig helyes is.

Hogy mennyire nem helyes, érdekesebben mi sem bizonyítja, mint a nem rég lefolyt — történelmi kongresszus egyik ülése. Az, a melyben a »Jó könyvek«-ről volt szó.

Okos dolog volt — bár szorosan nem tartozik a történetírók ügykörébe — szóba hozni a »Jó könyvek«-et; minden alkalom jó erre, a mint hogy mindenkit üdvözlünk, a ki szóba hozza. Így a történetírókat is. És az is nagyon helyes — mit a történelmi-congressuson tettek — megvitatni: milyen módon is kellene ezeknek a »Jó könyvek«-nek nagyobb elterjedést szerezni. Szó volt arról, hogy a »Jó könyvek«, melyeket három évnek előtte hozott létre

Brassó megye az országos kiállításon.

VII.

Közvetlenl megyénk határai mellett van az »Erdővidéki bányaegylet« szentelepe (Kőpecz.) Szorosan véve ez sem tartoznék hozzánk. Ha azonban tekintetbe vesszük, hogy ezen bányaegylet termékeit fogyasztják Brassó megye ipartelepei leginkább, úgy mégis talán igazolva lesz ennek felvétele.

Magas szénpiramis ábrázolja e bánya főtermékét. Igen szép, aránylag tiszta szén. Csak néhány év óta aknáztatik e bánya rendszeresen s már is nagy reményekre jogosít. Szobafűtésre e szén nem alkalmas, de egyrészt minőségénél, másrészt olesó voltánál fogva rendkívül előnyös iparczelokra, illetve gyári használatra. Derestyében kizárólag kőpeczi szénrel dolgoznak s ha ez ismeretesebb lesz, bizonyára sokkal nagyobb elterjedésnek fog örüdeni a szomszédos megyék ipartelepeinél is. Ott vannak a magas szénpiramis mellett az általa napvilágra hozott kőszén különféle nemei, mint koczka dara és diószén; érdekesek a geologusra nézve azon trachyt és graphit kőzetek, melyeket — mint a szénrel együtt előfordulókat az erdővidéki bányaegylet szintén bemutat.

Ha már most kizárólag Brassó megye szénbányaszatáról kell szólnunk, úgy az nagyon kevés lehet. A megye területén csak egy szénbánya létezik, mintegy két és fél órai távolságban Brassó városától, Volkány községe mellett.

Ez az u. n. »Concordia« szénbánya Zell s Arzt tulajdona. A kiállításon szintén egy fekete fénylő szénpyramissal s körülötte fekvő különféle minőségű kőszendarabokkal van képviselve. A telep illetőleg maga a bánya kicsiny, a kevésbé ismeretek egyike. Maga az ott nyert szén sem elég ismeretes, a mennyiben alig-alig van használatban. Már azon körülmény is, hogy a vasutól három órai távolságban fekszik, nagy hátránya a telepnek. Fejlődésében nagyon korlátozza, minthogy ár tekintetében csökken a versenyképesség. A volkányi kőszén leginkább a tulajdonosok saját használatára — szintén gyári célra — aknáztatik.

Lépünk be a kiállítás legszebb csarnokába, a szemet elkápráztató iparsarnokba. Monumentális egy épület ez, a kiállítás főreze, gőczpontja.

Itt van csoportosítva az ipar minden ága, ebben van legszebben képviselve Brassó megye.

Ha megmaradunk az eddigi sorrend mellett, a vegyészeti ipar következik. Ez — eltekintve egyes ágaitól egészen újnak mondható, a mennyiben fejlődése szorosan összefügg a vegyészeti tudomány újabbkori vívmányaival. Ezen iparcsoporthoz tartozó iparágak a feldolgozott nyersanyag szerint igen sokfélék. De legnevezetesebbek kétségtelenül azon ágai, melyek az ásványnyersanyagok feldolgozásával foglalkoznak.

Ide tartozik: a kőszén-kátrány előállítása, mely a közönségesen anilin festékek neve alatt ismeretes festékek előállításával foglalkozó ipart öleli fel; a kőolaj — petroleum gyártása is, — korunknak egyik legnevezetesebb iparczikke, az ényvgyártás, melynek nagyobb mérvű fejlődése a negyvenes évektől keltezhető; s végül a hamuzsir-gyártás, mely hazánknak különösen erdős vidékein üzetik nagyban. Mindezek ma már igen jelentékeny ipart képeznek s hozzájárul még ezekhez a kocsikenőcs gyártás is.

Kétségtelenül azonban legfontosabb ezek közül a

a közvélemény óhajára a kormány: — nem felel meg céljainak: nem tudja kiszorítani a ponyvairódmalt, Bucsánszkyt, stb. és a külföldieket. Jókai, Mikszáth, Tolnai, Tóth Endre, s a »Jó könyvek« többi jeles írói: nem tudják kiszorítani a Tatár Pétereket, s a Rinaldo Rinaldini-féle munkák íróit, s inkább a művelt közönségben hódítanak.

Ez mindeddig nagyon igaz. Hanem azt tetszetek elfelejteni a történelmi congressuson, hogy míg az a rabló romantikus ponyvairódmalt van vagy száz éves, s nagyon is mélyen belehatolt mérgével a népbe; a »Jó könyvek« vállalata még csak három éves. Csak forradalmakban lehet évszázadok eredményeit egy óra alatt összerombolni; a művelődés pedig nem forradalom, hanem lassú, de folytonos munka, s különösen a nép művelődése! Három év alatt a nép rossz izlését nem átalakítani, de csak hatalmasabban meg is ingatni: ahhoz még az sem volna elég, ha a »Jó könyvek« írói egytől-egyet mind paedagogice — poetikus lángeszek volnának. — A méreg már a vérben van, lassan lehet azt paralizálni, s csak is úgy, ha a »Jó könyvek«-et szaporodó számaival a népiskolák is szaporodnak.

Persze jó népiskolák, a »Jó könyvek«-ről van szó. Olyan néptanítókról, kik feladatuknak vallják a nép-nevelését is; a tanítás mellett a morált, s ha megtanították a népet írni: szórákkoztató és ismeretterjesztő olvasmányt adnak a kezébe.

Ilyen olvasmányokat akar nyújtani a »Jó könyvek« vállalata. És a sajtó és a közvélemény egyhangzó ítélete szerint eddig ilyen is volt.

(Vége következik.)

kőolaj finomítása, illetőleg feldolgozása, mely tekintettel a Romániából származó nagy mennyiségű nyersanyagra különösen itt Erdélyben virágzik.

Végül megemlítsük méltó e helyen még a gyufagyártás is, mely megyénkben szintén nagy kiviteli cikket képez. Mindezen iparágak azonban még csak ezután várják fejlődésük aranykorát; ma még a behozatal jóval túlszárnyalja a kivitt, kivéven a keményítőt.

Nyílt kérdés

Zay Adolf országos képviselő urhoz.

Igen tisztelt képviselő ur!

Folyó hó 6-án délután 4 órakor tartotta nagyságod és képviselőtársai Imrich János ur beszámoló beszédét a szász lövöldében.

A mandátumot kizárólag szász nemzeti-ségű választópolgároktól kapták mindketten, az igaz, mert magyar ember a kifejtett elveken álló jelöltre szavazni soha nem fog. De abban a perczen, midőn e kerületek képviselőjévé önöket megválasztották, többé nem a szászok jelöltjei, hanem az összes lakosság képviselői. Ön, tisztelt képviselő ur, Brassó város egyik kerületének országgyűlési képviselője s e kerületben pedig nemcsak szászok, hanem magyarok is laknak. — Ha mi nem is választottuk, de beszámolni mint választóknak nekünk is tartozik.

Mindazonáltal kizártak minket e beszámoló beszédből; pedig hátha mi is elmentünk volna oda! Ép ezért bátorkodunk tisztelettel kérdezni nagyságodat: összeférhetőnek találja-e a képviselőség fogalmával s a lelkiismeretességgel, hogy a város képviselőjének beszámolójára kizárólag a szász választók hivassanak meg, míg a többiek teljesen ignoráltak? ... Kérdezni akarjuk, van-e tudomása arról, hogy kizárólag a »Reichstagswähler der sächsisch-deutschen Volkspartei« voltak meghíva ez alkalomra?

Mi legalább feltételezzük, hogy van tudomása erről, tudta nélkül ez nem történt; s ha van tudomása erről, mivel igazolhatja ezen törvénytelen s méltánytalan, választói jogosultságunkat sértő eljárást? — Kötelességünknek tartottuk ezt itt a nyilvánosság előtt felemlíteni, saját magunknak tartoztunk ezzel, valamint azzal is, hogy az ily eljárást a maga érdeme szerint megnevezzük s nyíltan kimondjuk, hogy az tapintatlan s kvalifikálhatatlan.

A képviselő a kerületet s nem a pártot képviseli.

Tiszteletteljes kérésünkre nagyságod becses felvilágosítását kéri

Brassóban, 1885. szeptember hó 7-én.

Több magyar választó.

A szebeni Landtag.

(Folytatás.)

Az I. Lipóttal kötött szerződés, valamint az abban gyökerező pragmatica sanctio nemcsak érvényben lévő alaptörvények, nemcsak a fejedelmek és alattvalóik között kötött, mindannyiszor esküvel megerősített szerződések, sőt a mennyiben egy uralkodóháznak Európa többi hatalmasságai által elismert birtoki és örökösödési viszonyát illetik, az európai közjog sérthetetlen okmányai közé tartoznak, mint mindazon kötések, melyek legitim trónokat biztosítanak.

Meg lőn kísértve ugyan, daczára mind ezeknek megrendítése alkotmányunknak, megsemmisítése az ország függetlenségének II. József által; de a nemzet kitartása ősi alkotmányunkhozi hűségében, és a fejedelemnek nemeskeblű elhatározása által saját alkotta rendszere megsemmisült; őseink újra egész lelkesedéssel fogták fel alkotmányunknak, a jogfolytonosságának kuszált, szaggatott szálait és édes reménnyel üdvözölték az új uralkodót II. Lipót a szabad alkotmányos élet útján. Rövid két év alatt helyre állítva lőn ősi alkotmányunk, megszilárdítva lőnek jogi viszonyaink, a nélkül, hogy a birodalom ez által gyengült, felosztás veszedelmével fenyegetve lett és a trón fénye halavanyult volna. Már fennebb említők, akkor I. Lipót szerződése újból megerősítve ismét kiadott, annak minden következő fejedeleme által a trónra lépéskor megerősítése elrendeltetett, és más nevezetes törvény-czikk lőnek alkotva. Így 1791-ben a VI. törv. czikk világosan kimondja, miszerint Lipót magyar király 1688. május 9-én tett nyilatkozata, 1688. június 17-én és 1691. december 4-én kiadott szerződése, tovább 1688-iki pozsonyi országgyűlés II. czikke, végül az 1774-beli erdélyi III. t. czikk és 1723-iki magyarországi törvény alapján úgy ő felsége, mint felséges osztrák házból következő örökössei Erdélyt Magyaror-

szág törvényes királyaként birandják, és azt mint a mely tulajdon alkotmánnyal bír és semmi más ország-nak alávetve nincs, tulajdon törvényei, törvényesen megerősített helyhatósági intézményei, nem pedig a más örökös tartományok módjára kormányozandják. Erdélynek oszthatatlan összeköttetése a többi tartományokkal és országokkal csupán az együttes birtoklásra és kölesönös oltalomra nézve, maradván fenn a pragmatika sanctio értelmében az 1744. III. t.-cz szerint.

És ki kell emelnünk ez ugyanazon 1791. évi VII. törvénycikket, mely világosan kimondja, hogy törvények hozatalának, eltörlésének és hiteles magyarázatának joga a fejedelemmel és a törvényesen összehívott országgyűléssel közös; a nyolczadikat, mely a végrehajtó hatalom törvényes gyakorlatát szabja meg, és a nyílt parancsok általi kormányzást azon egyedüli esetre szorítja, midőn a törvényekkel teljesen megegyező tárgyakban a végrehajtás másként szűkes eredménnyel nem történhetik; — a X-iket, mely az országgyűlés évenkénti tartását rendeli, a XI-iket, mely az országgyűlésnek tartása rendéről, módjáról, tárgyairól szól, és adó kérdését határozottan azok közé sorozza.

És Erdélynek alkotmánya nem csak a felsorolt törvények és szerződések elméletében, hanem azok alkalmazásában tényleg létezett. Nem kívánjuk azonban felséged figyelmét számos évtizedekkel terhelni, legyen szabad csakis azon egy tényt felhoznunk, hogy az 1867-ik 20. és 21. t.-cz. világosan tanúsága szerint hazánk a katonai megajánlási jogot is gyakorolta.

Ily alapokon nyugvó alkotmányra tevők fel az 1848-iki nagyszerű szociális intézmények az alkotmányos szabadság koronáját. Törvényesen lőn az urbéri viszony megszüntetve, az urbéres felszabadítva, nemes és nem nemes között lévő jogi különbség eltörölve, vallások és nemzetiségek egyenjogúsága kimondva, az adóviselés terhe a nemességre is kiterjesztve és a katonai kötelezettség egyformásítva.

(Folytatása következik.)

Kaszinói párbeszéd

Hazaffy János ügyvéd és Saxonius Justus nyugalmazott senátor közt.

Difficile est satyram non scribere.

II.

Hazaffy. No no, csak úgy ne járjanak a sok szép filippikával mint a görögök, kik még vesztésben maradtak. Kérdés azonban, vajjon önök hires Demosthenesének orációi belbecsben megütik-e a görög minták mértékét. Ott egészen más szellem és más viszonyok uralkodtak, és »Quod licet Jovis, non licet bovis.« Mi különben Zay ur hivatása?

Saxonius. Ő ügyvéd, e mellett a beszéd nagymestere és ha kevésbé praetenciozus volna, népszerűsége szászaink előtt határt nem ismerne. Népével tud bánni mint senki más, s mint minden nagy szónok, színpadias fogásokkal hatni tud szász hallgatóira, kiknek gyöngéit tökéletesen ismeri; szóval: nagy ember és nagy hazafi. Most már, uram, megengedi, hogy az erdélyi szászok jogos követeléseit röviden elősoroljam. Állanak azok pedig a következő pontokból:

1. Külön alkotmány, milyennel már a boldog középkorban is birtak.

2. A szászöld osztatlan egységét, a mint ez az utolsó keresztesháború idejében II. Endre király diplomájában meg lőn állapítva.

3. A tisztségviselők szabad választása és a tisztségviselői helyek szabad szervezése és betöltése.

4. Valamennyi hatóság és hivatalnál, bármilyen ügyekben a német nyelv kizárólagos használata és

5. A nemzeti vagyonnal való önrendelkezés; nem lévén annak mimódoni kezeléséhez és hovaforrításához bár kinek is valami köze.

H. Csak ennyiből áll mindössze?

S. Igenis, és ezen követelések jogosultságához a kételynek árnyéka sem fér.

H. Hm, hm! a szász urak szerények mint mindig, mondhatom, tulszerények! Nem kívánok Németországról szólni, hol ily szerény követelésekkel szemben igen erőlyesen és röniden szoktak elbánni. Vegyük a kerekesség bármely birodalmát, van-e monarchikus állam, mely csak egy napig is megtűné, hogy kebelében egy oly maroknyi, hallatlan szabadalmakkal felruházott idegen ajku nép lakjék, mely az ország alkotmányával, közigazgatási és törvénykezési rendszerével szemben örökös célzatos ellenzésben van, azokat örökre ostromolván: a hol, mondom, ily nép az államban külön hozzáférhetlen államot képezzen akkor, midőn napról-napra nyilvánvalóbb, hogy ezen csekély néptörzs örökre csak hazája romlásán dolgozik, annak bukására, feldarabolására alapítja önző, tisztátlan terveit; s minden jólét mellett a haza törvényeitől és törvényes kormányától csak idegenkedik? Hiszen a szászok szentesített törvény daczára »Budapestet« sem akarják elismerni, nekik még mindig »Ofenpest«.

Nem tudják, mi történik Németországban a hanna-

verai bukott királyi családdal a melytől Braunschweigi hercegség birtoklását is megtagadja a német kormány. Pedig a régi hires Welf-ház jogai legkevésbé oly jók mint az önöké. S tudják-e miért történik mindez? Mert a volt hannoverai koronaherceg ellenkezett a Német birodalom törvényes hatalmával, s mint önök Magyarország államságát, ő sem akarja a mai egységes Németországot elismerni; ergo: buknia kell!

Kulturegylet.

Éljenek az alsó-rákosi vasuti munkások!

Egy nemes tetről kell megemlékeznünk. F. hó 5-én egy nagyilekű névtelen fiókegyletünk elnökségéhez címzett átirat kíséretében 16 frt 2 krt tartalmazó pénzeslevelet küldött be szerkesztőségünkhez. Vasuti munkások tették össze filléreiket az Erdélyrészi magyar közművelődési egyesület javára. Szegény munkások, kik véres verejtékkel szerzik mindennapi kenyerüket, áldoztak önként a nemes célra. Lehet-e eléggé dicséretet mondani e derék, hazafias munkásoknak? Megérdemlik teljes tiszteletünket és elismerésünket, nemkülönben a kezdeményező Sófálvi Béla ur is. Isten éltesse őket s a névtelen levélíró is s adjon erőt további nemes munkásságra.

De hadd beszéljen maga a tett. Itt a levél teljes szövegében:

Az »Erdélyrészi magyar közművelődési egyesület« brassói megyei fiókegylete tek. elnökségének Brassó.

Alsó-Rákos vasuti állomáson lakó és a vasutnál altiszti minőségben alkalmazott Sófálvi pályafelügyelő urnak azon hazafias gondolata támadt, miszerint jó volna a minden jóra alkalmas vasuti munkásokat a magyar kultur-egylet életbelépte és üdvös működése felől é tesíteni, esetleg önkéntes hazafias támogatásukat kérni. Alig lőn az eszme megpendítve, társai által kedvezően fogadtatott s a tulnyomólag magyar, de mégis minden nemzetiségbeli munkások által, de különösen Huszár Károly ács előmunkás buzdítása folytán önkéntes adakozást ajánlottak és az adományok szedése azonnal meg is kezdődött. Ezen hazafias adakozás egy óra mulva körülbelül tizenkét forintba nőtt s ez összeget másnap (szept. 2-án) még néhány utas is gyarapította, úgy hogy a mai nap szerencsénk van mellékelve tizenhat frt és két krt átadás végett a fenti címnek tisztelettel átküldeni.

Ezek után közakarattal olyforma szándékunk volna, miszerint gyűjtésünket óhajtanók addig folytatni egy fél vagy egész évig, de mégis mig egy száz forint összegyűlne, és ezen kis munkás-csapat *Alsó-Rákos és Agostonfalva vasuti állomások között dolgozó vasuti munkások* név alatt vételnének fel a magyar közművelődési egyletbe mint alapító tag. Ha pedig nem tudnánk annyit összehozni, akkor marad a jelen összeg az egyletnek mint egyszerű adakozás; miért is ez összeg könyvelése mellé egy kis jegyzet tehető. — Ezek után pedig arra kérem a tek. elnökséget, esetleg a tek. szerkesztőséget, sziveskedjék az adakozók neveit és az adakozás mennyiségét mielőbb a »Brassó« című lapban nyugtáztatni.

A nemeslelkű adakozók: Bernard A. 60 kr, Sófálvi Béla, Simonfi János 50—50 kr, Huszár Károly, Fessler Ignác 40—40 krt, Bernárd S. Komzsa Miklós, Fűzi Mihály 30—30 krt, Andrá Mihály 27 krt, Gábor Sándor, S. L. Filip Mihály, Demeter Lajos, Mag János, Szabó József, Pap András, Dávid István, Guz István, Dáni M. Schreiber József, Antal József, Goldstein Samu, Nagy Sándor 20—20 krt, egy ismeretlen 11 kr, Oláh Mihály 18 krt, Sz. K. Málnási, Demeter József, Nagy Károly, Bogyor Pál, Szabó András, Székely György, ifj. Székely György, Málnási József, Kocsis Ferencz, Szakács András, Esztergál Mihály, Bokor Ádám, Dobay Samu, Santa György, Beke István, Bács Mihály, Benkő Lajos, Kallos János, Armánkő Miksa, Csató István, Szabó József, Sándor Zsiga, Korody István, Szabó Mihály, Pál András, Nemes István, Kálmán András, Abraham László Raduj György, Csuz István, Nemes János, Gurguj Miklós, Daki József, Jordán József, Huszár Mihály, Bács János, Csató András, Pivó Mihály, Gáspár Mihály, Groza Áron, Fekete András, Todor Samu, ifj. Esztergál Mihály, Ligeti János, Pista István, Kiss Ferencz, Czink János, Nemes Zsiga, Dávid István, Nyarady György, Demeter János, Bokor János, Rákossy András, Kovács István, Bartha István, Albert György, Andrá Mihály, Antal Lőrincz, Garcsa Mihály, Boz Emanuel, Égető István, Kelemen János, Tikossy Mihály, Lázár Dávid, Abel János, Armánkő György, Nyárádi Miklós, Albert Tamás, Csokás Ggy, Balázs Mózes, Nagy József, Antal Tamás, Berzán Mihály, Lovász Mihály, Lovász György, ifj. Esztergál Mózes, Cseke Károly, Balás Sámuel, Szabó Mózes, Száva György, Bíró Antal, ifj. Csiki János, egy Hejcsfálvára utazó kisasszony, Balázs Déniel, Balázs József, Papp Mátyás 10—10 krt, Nikulaj Ádám, Vonuj Mihály, Kertész István 9—9 krt, Kerekes József, Kallos Imre 8—8 krt, Pál János 7 krt, Török 6 krt, Bokor Ádám és Grossa János 5—5 krt, — összesen 16 frt. 2 krt, mely összeget rendeltetésének helyére juttattuk.

A nemes adakozók pedig fogadják őszinte köszönetünket. Ily pénzen áldásnak kell lenni. Isten éltesse a derék munkásokat s gyűjtőket!

Helyi és vidéki hírek.

Az állami főreáliskola tanulóinak száma örvedetesen gyarapodik. Folyó hó 5-én volt az új intézet két osztályának már 43 tanulója. Reméljük, hogy lesz még több.

Stark Vilmos ur, a helybeli áll. elemi iskolák egyik tanítója — mint biztos forrásból értesülünk — a budapesti m. kir. állami Pädagogiumban a zene-tanári vizsgát kitűnő eredménnyel tette le, a minnek következtében ő az illetékes hatóság által a helybeli összes állami tanintézeteknél a zene és ének tanításával bízott meg. Üdvözlétünk a szép eredményhez!

A »románia irredenta« ismeretes proklamációjának két példányát a kolozsvári egyetemi ifjuság f. hó 7-én a városon kívül tartott népgyűlésén nyilvánosan elégette s elhatározta: egyrészt követelni az egyetemi olvasókör igazgatóságától a »Gazeta« és »Tribuna« kizárását, másrészt meg fogják tanulni a román nyelvet, hogy a tévutra vezetett román népet a kulturegylet céljai felől felvilágosítsák.

A brassói közép kereskedelmi iskola tegnap, szeptember hó 7-én ünnepélyesen megnyitott. Orbán Ferecz igazgató a teljes tanári kar jelenlétében emelkedett hangulatu beszédben üdvözölte a beiratkozott hallgatókat. Eme beszédrol nagy elismeréssel kell nyilatkoznunk, mert mind azok mellett, melyeket egy intézet élén álló igazgató hallgatóinak jót és szépet, buzdítót csak mondhat, hangsúlyozni hallottuk az állami kereskedelmi iskolának kulturmisszióját Brassóban és azt hogy a mi viszonyaink között tanár s tanuló még szorosabban egymásra vannak utalva, mint más tanintézeteknél. Ezen intézetnél a tanári testület a következőleg van megalakulva. Orbán Ferecz igazgató, előadja a magyar nyelvet; Rombaur Emil főreálisk. igazgató előadja a vegytant, dr. Matyeka Károly főreálisk. tanár előadja a francia nyelvet; Buráz Ernő róm. kath. gymn. tanár előadja a német nyelvet; Mally Nándor polg. iskolai tanár előadja a mennyiségtant; Dániel Gy. polg. iskolai tanár előadja a földíratot és természetant; Killyéni Endre polg. isk. tanár előadja a történelmet és dr. Kádbéó Ferencz ügyvéd előadja a kereskedelmi szaktantárgyakat — A midőn ujjal örömmel üdvözölnők a fiatal tanintézetet, egyszersmind áldást és sok sikert kívánunk a buzgó tanárikar fáradozásaira.

Iskolai értesítés. A brassói kereskedelmi testület által fenntartott elsőfoku kereskedelmi iskola folyó 1885. szeptember 10-én, este 6 órakor kezdődik a belvárosi állami elemi fiúiskolában. A beiratások f. hó 9-én eszközöltetnek Verzár Lukás isk. igazgatónál.

Német ajku felnőttek és fiatalok — mindkét nembeli — gyorsan és előnyös feltételek mellett tanulhatják meg a magyar nyelvet írásban és szóban. Különösen ajánlatos többeknek csoportosan. Bővebbet megtudhatni e lap szerkesztőségében.

Kiss Adolf 28 tagból álló derék erőművészi társulatával városunkba érkezett s a Klastrom kapu előtt ütött táborn. Előadásai nagy látogatottságnak örvendenek. Jegyek ára 40, 20 és 10 kr. Minden este előadás.

Ki lesz a nagyváradi püspök? Mint megbízható forrásból értesülünk, Ipolyi Arnold már legközelebb kineveztetik nagyváradi püppökké.

Fejedelmi eljegyzés Karlsruhei lapok jelentik, hogy a badeni trónörökös nagyherceg eljegyzése Hilda nasszaui hercegnővel szept 20-án fog véghemenni a felső-bajorországi Hohenburg várban.

Rablógyilkosság. Krakóból távirják: A körtér közvetlen közelében ma Valusi költő édesanyját meggyilkolva találták. Bizonyára rablógyilkosság forog fenn. A városban nagy az izgatottság s a rendőrség erőlyes nyomozást folytat.

Eletuntságból. Székesfehérváron tegnapelőtt reggel özv. Schenkenbach Józsefné megmérgezte magát azon arzenikummal, mely abból az adagból maradt, melylyel ezelőtt hat évvel leánya, a szép 19 éves Margit mérgezte meg magát. A szegény özvegy asszony azóta mindig szomorkodott, s most végre ő is követte szeretett leányát.

Gyilkosság vallási rajongásból. A lefolyt hét vasárnapján Waldulbelrsheim (oppenheimi kerület) egy a mormonita sektához tartozó héttagu család, 24 éves leányában ördögöt sejtett s ennek kiirtása végett a leányt megölte és holttestét pocsolyába dobta. Midőn azonban később a holttestet el akarták ásni, nyomára jöttek a gyilkosságnak. Az egész családot az örültek házába vitték.

A kolera. Toulonból, Marseilleből s egyéb déli francia városokból, hol a kolera pusztít, a lakosság tömegesen menekül. Spanyolországból jelentik, hogy a kolerabetegeknek mintegy 40%-a hal meg; augusztus végeig a halálozások száma megközelíti a százezret.

Brassai piaci árfolyam.

Brassó, 1885 szeptember hó 8-án.

Román papirpénz à 20 frankos	8.83 vétel	8.85 eladás.
ezüstpénz à 20	8.78	8.82
Napoleon'd'or (aranypénz)	9.86	9.88
Török lira	10.13	10.15
Orosz imperial	11.15	11.18
Arany	5.80	5.83
Orosz papirruble	123.—	124.—

Felelős szerkesztő: Szterényi József.

Kiadótulajdonos: Alex. Könyvnyomdája.

Árverési hirdetményi kivonat.

A brassói királyi törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Brassó megye együttes árveréztára végrehajtónak Ursz Anna és társai végrehajtást szenvedő elleni 100 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék területén lévő, a földvári 260 számú tjkönyvben foglalt 9022., 12019., 14447/2., 14448/2., 14449/2., 14450/2. helyr. 2761 számú tjkben foglalt 2199., 2200., 11814., 11815., 14816. helyr. szám és 2762. számú tjkben foglalt 10017., 16263. és 16264. helyr. számú ingatlanokra a visszarverést 551 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban földvári lakos Tausz János és György, vevő veszélyére és költségére elrendelte, és hogy a fennebbi megjelölt ingatlanok az 1885. évi szeptember hó 21-ik napján délelőtt 9 órakor Földvár község irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak — végrehajtató kivételével — az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. törvényzikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-ik évi november hó 1 én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. törv.-czikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Brassóban, 1885. évi július hó 15-ik napján, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál.

Helyettes elnök:

Lupini jegyző.

Sz. 1624. - 1885.

(206.) 1 - 3

bgy.

Hirdetmény.

Csikmegye törvényhatósági bizottságának folyó évi június 30-án 175. jkvi. szám alatt hozott határozatát a Nagymél-

tóságu m. kir. belügyminiszterium idei augusztus hó 6-án 42240. sz. a. kelt leirataival helyben hagyván az alkalommal, a tervezett új megyeház építésének költségét 65765 frt. 74 krt. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített építési munkákat fogamatosításának biztosítása céljából az 1885. év október hó 1-ső napjának d. e. 10 órájára Cs.-Szeredában a vár kasztélyban lévő alispáni irodába tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fennebbi építési munkákat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a helybeliek idei szeptember hó 30-án d. u. 5-ig a megye alispánjához beadni, a vidékiek pedig a fent kitűzött nap reggeli 8 órájáig a helybeli kir. posta hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beküldeni.

mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkát a vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek nevezett alispáni irodában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Csik-Szereda, 1885. szept. 1-én.

Becze Antal,
alispán.**Jövedelmező állás.**

Minden rangbeli egyénnek alkalom nyújtatik lakhelyök s foglalkozásuk változtatása nélkül saját befolyásuk s erélyük által évi jövedelmüket könnyű módon tetemesen gyarapítani. — Ajánlatokat az eddigi tevékenység megjelölésével „Jövedelmező” czímen közvetít Schalek Henrik hirdetési irodája Bécsben.

(209.a) 1 1

Kiadó

Bolonya, kút-utca 290. szám alatt egy magánlakás szatócsüzlettel kapcsolatban. (210.a) 1 - 3

Teljes ellátásra

(202) 3 - 6

elvéllaltatik két vagy három jó házból való tanuló, kik gondos nevelésben részesülnének

Brassó, Vár-utca 189. sz. a.**Már szeptember 15-én**

huzása a

TISZA-SORSJEGYEKNEK.**Főnyeremény 100,000 forint.**

Egy igérvény ára egy egész sorsjegyre csak 2 frt 50 kr.

Ugyanekkor van szerencsém ajánlani OSZTRÁK VÖRÖS-KERESZT SORSJEGYEKET évi 3 huzással; főnyeremények 50.000, 25.000, 15.000 frt, még részletfizetésre is; BUDAPESTI KIÁLLITÁSI SORSJEGYEKET a 1 frtjával (11 darab 10 frt), főnyeremény 100.000 frt, 20.000 frt, 10.000 frt, 5000, 4000, 3000, 2500 frt stb., összesen 4000 nyeremény; a budapesti tőzsdei jegyzékben foglalt sorsjegyeket is legolcsóbb napi áron.

(204) 2 - 6.

Október hó 1-én

huzása a

Bécs városi sorsjegyeknek.

Egy igérvény ára egy egész sorsjegyre csak 3 forint.

Főnyeremény 200,000 frt,

20.000, 5000, 5 nyeremény a 1000 forint stb.

ORENDI FRIGYES

váltóüzlete, Színház-utca 94.

Kiadóa Bolonyában, kút-
utca 287. szám alatt**egy nagy udvar****és öt külön-külön la-**

kás, — valamint csűr, istálló és egy nagy kert ez évi szent-Mihály napjától fogva. — Értekezhetni ugyanott. (210.b) 1 3

(156) 11 -

**Egy szép nagy
bolthelyiség**

a főpiaczon, Lensor 26. szám alatt, valamint egy a a főtérre néző lakás a második emeleten azonnal kiadó.

Bővebbet ugyanott az első emeleten.

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

és vegyünk igérvényeket Tiszavidéki sorsjegyekhez, főnyeremény 100,000 frt., 1 a 4,500, 4 a 1000, 1094 a 114 frt. Huzás f. é. szeptember 15-én. Egy igérvény ára csak 2 frt. 50 kr.

Bécs - városi igérvényeket 200,000 frt. főnyereménnyel, 20,000, 5,000, 5 a 1000, 12 a 250, 1280 a 140 frt. nyereményekkel; egy igérvény ára csak 3 frt. Huzás okt. 1-én.

Budapesti országos kiállítási sorsjegy — főnyeremény 100,000frt., 20,000 frt., 10,000 frt., 5000 frt., 4000 frt. 3000 frt., 2500 frt. stb. összesen 4000 nyeremény. Huzás október 31-én; egy sorsjegy ára 1 frt.; 11 sorsjegy csak 10 frt.

A román 5%-os törlesztési-járadék szelvényeit beváltom effektív ércpénzben, valamint a kihuzott román járadék-kötvényeket.

Ajánlom tüzetemet bel- és külföldi arany- és ezüstpénzek, valamint bank- s államjegy gyors és pontos eladására s vásárlására; Európa minden piacán teljesítendő incassójára; szelvények beváltására, nyeremények kifizetésére s minden árfolyammal bíró papírnak a legolcsóbb kamatláb melletti hitelezésére.

Vidéki megrendelések az ellenérték előzetes beküldése, vagy postautóval mellett gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Kiváló tisztelettel

Adler J. Jakab,

váltóüzlete. Főter, virágsor.

(199) 2 - 3.